Ч. 165 (13.113). Львів, пятниця 29. липня 1932. Pocztowa opłatę załacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чи Польща опинилася на роздоріжу?

Уваги про польську закордонну політику

III. МОЖЛИВОСТИ І МЕЖІ САМОСТІЙНОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ ПОЛЬЩІ.

Цікава річ, що з моментом стабілізації польської державности в міжнародньому правному розумінню, яка наступила з затвердженням державних границь (березень 1923), гейби автоматично закінчився період активности та бодай розмірної самостійности польської закордонної політики. Треба обєктивно ствердити, що цими прикметами польська політика відзначалася справді — перед вище згаданою датою, у періоді будови й зовнішнього закріплювання державности. Два шлеські повстання (не зважаючи на присутність італійців в аліянтській комісії на Шлеську, що залишило сліди на всіх пізніших італьо-польських відносинах), наказаний „бунт“ ген. Желіговського на Виленщині, висилка військ ген. Галлера проти українців всупереч вимозі Найвищої Ради, союз з У.Н.Р. і похід на Київ та опісля зовсім протилежного характеру мир з Росією у Ризі, — все це були акти, які свідчили про метушливість і безоглядну експансивність поляків, при знаменитому використовуванні міжнародньої конюнктури. Але здобувши те, що переходило тодішні найсміливіші мрії польських діячів — 5536 кільометрів сухопутних і морських границь, що обіймають простір 388.390 км.² — разом із військово-політичним союзом з Францією, — Польща мусіла врешті припинити свій політичний і військовий розмах та перейти до дипльоматичної оборони здобутків, які в тому періоді активности, експансії і розмаху осягнула.

І так розпочався для Польщі період відомих процесів на женевському й гаському терені, — з Литвою, Данціґом і власними чужонаціональними громадянами, через які польські міністри закордонних справ мають чимало прикрощів, але — при тимчасовій ненарушности мирових договорів та при вірності французького союзника — розмірно мало праці. Разом із тою боротьбою за стан посідання і за право продовжування відомої внутрішньої політики та поруч із відбиванням усіх німецьких атак на версайський договір, польська дипльоматія усю свою енергію від кількох літ виснажує на т. зв. престіжові успіхи, як перейменовування варшавських посольств на амбасади, як вибір до Ради Ліґи Націй, як отримання запрошення на ріжні міжнародні конференції і т. п. Все це кажуть робити польські великодержавницькі амбіції. Однак навіть при формальному задовольнюванні тих деяких амбіцій — фактично міжнародній світ разураз відсовує Польщу від безпосередньої участи у великих міжнародніх рішеннях і від безпосереднього впливу на розвиток великих міжнародніх подій.

Показалося це наглядно при таких актах, як Льокарно й Туарі, коли фактично Франція поставила Польщу перед доконаний факт засадничого звороту у французькій політиці — пошукавши безпосереднього порозуміння з Німеччиною, на підставі ґарантії лише своїх власних, французьких границь (рейнський пакт 16. X. 1925) та з відкритим питанням т. зв. східного Льокарна (себто без особливих ґарантій польських західних границь). Те саме показалося на I. і II. гаських конференціях (31. VIII. 1929. і 20. I. 1930), які закінчилися не лише репараційними полекшами для Німеччини, але передусім — передтерміновим звільненням Надрені, — таке другорядне значіння Польщі в міжнародньому концерті держав виявилося на цьогорічній невдалій льондонській конференції і вкінці — на останній великій і голосній конференції в Льозанні.

Очевидно, що льояльні супроти свого закордонного міністра всі кореспонденти польських — навіть опозиційних — газет, уважають своїм обовязком обмежуватись у звідомленнях із таких конференцій до дбайливої реєстрації часу і місця всіх зустрічей і розмов міністра з якиминебудь чужинецькими великими рибами й маленькими рибками. Нічого вже казати про таку адораційну установу, як ПАТ! Але швидко після отаких конференцій таки виходить на яв, що щось із тою справжньою ролею міністра не було все в порядку. Ось перед нами польський переклад статті відомого варшавського польонофільського жидівського журналіста Швальгого (співредактора „Нашого Пшеґльонду“), із жидівського „Дер Момент“, в якій автор, що завжди виїздить на всі важливіші міжнародні зїзди й наради та безумовно орієнтується у польських закордонних справах, пише таке: „...Польщу наче усунули в тінь підчас змагань великих держав... Представник Польщі у Льозанні взагалі не брав участи в розмовах про „концерт“... Щойно тоді, коли міністр Залеський довідався про доконаний факт, оголошено офіціяльну польську заяву, що Польща готова також приступити до англійсько-французької умови...“

Ясно, що польська опозиційна преса забуває вже після „доконаних фактів“ на куртуазійний обовязок льояльности та менше або більше гостро накидається на нещасного міністра, обвинувачуючи його в інерції, безділлю і т. д. Такі закиди мусів вислухувати покійний гр. Скшиньский, те саме слухає нині п. Залеський, з тою ріжницею, що чим більше таких випадків „блямажу“, тим сміливіші, голосніші й гостріші атаки. Але й у цих атаках даремне шукати позитивної поради, що має діяти польська закордонна політика, щоби вирости понад позицію пасивного глядача великих европейських перемін та щоб отрястись із ролі терпеливого й безрадного малого союзника, повного віри й надії у союзника великого. Ендеки бідкають на „попсуття польсько-французьких відносин“, але п. Ст. Стронський нічого більше не каже поза патетичними окликами: „Остання пора приступити до ґрунтовної направи польсько-французьких мостів думки й політики!“ („Кур. Льв.“ з 18. ц. м.). Польські соціялісти тримаються поли II. Інтернаціоналу й попадають у надзвичайно підозрілу ситуацію, коли їхні еміґрантські московські „товариші“ переводять на конґресах тої установи резолюцію проти самовизначування народів із СРСР, на випадок, якщо та „соціялістична“ держава стане по всіх швах тріщати. Такий демократично-радикальний публіцист великої мірки, як Тугут, „зломив перо“, — але й він свого часу, відкриваючи відчит пацифістичного німецького генерала у Варшаві, вважав за доцільне зазначити, що його — Тугута — пацифізм далеко не заперечує обовязку боронити збройною рукою кожний клаптик поморської землі, на яку посягне німець! Щож до санаційних публіцистів, то це товариство взаємної адорації, яке лише від часу до часу бавиться у чорну магію: вони вміють або кричати „гура“ або робити таємничу міну, що ніби то щось знають, але не скажуть, бо їх просили комунебудь цього не казати...

В усіх тих голосах годі почути щось нове, якісь нові ідеї, нові концепції, нові напрямні. Але що щось треба робити, що якусь активність треба проявляти — то післятравнева дипльоматія дійсно її від часу до часу проявляє. До такої „активної“ політики належить м. ін. зголошення внеску „морального роззброєння“ на тільки що закритій конференції роззброєння та тільки що (25. ц. м.) підписаний пакт неагресії з Росією.

Пригляньмося фактичній вартості цих останніх подвигів польської закордонної політики — у світлі їх букви та неписаного змісту.

I. Кедрин.

Конференція для розброєння покищо закінчена.

Серед великих спек европейські державні мужі радять над засобами европейського розброєння. Перша фаза женевської конференції добігає до кінця. Найчисленніше заступлені дві держави Франція та Англія. Половина міністерського кабінету обох цих держав, що проводять нині европейською політикою, сидить поважно за столами і веде оживлені балачки в кулюарах.

Головним референтом цієї нелегкої проблеми виступає чехословацький міністр закордонних справ д-р Бенеш. Він предкладає проєкт резолюцій, що мають піти на голосування цього численного зібрання. Резолюції хотять погодити безліч справоздань вироблених комісіями Ліґи Націй, проєктів і експертиз. Засідає там 60 делеґацій. Кожна із них уявляє собі, що найшла секрет на боротьбу з маревом найближчої війни. І кожна у своїх рішеннях звертає перш усього увагу на становище своєї держави, щоби або впевнити, що вона настроєна мирно, або щоби охоронити себе від ворожого сусіда з великим реваншовим апетитом.

Погодити всіх спільними резолюціями нелегка річ. Та може й не така дуже важка для дипльомата, що засвоїв собі гнучкість загальних формул „для всіх і для нікого“.

Перші невдоволені німці. Вони приїхали до Женеви добитись рівноправности — розброєння переможців, тих, що їх розброїли. Резолюції д-ра Бенеша обминають конкретні цифри і кажуть тільки про кількісне розброєння взагалі. Ще й в цьому заслуга Гувера, що як усі впевняють, врятував конференцію перед повною невдачею. Вся справа була в тому, щоби настроїти мирно учасників, влити їм кілька краплин довіря до своїх сусідів і противників.

На салі загальних засідань ішли бої за кожне речення, кожне слово. Один за одним промовляв за виправками та поправками тексту. Головний референт мусів боронити свого проєкту і вряди-годи годитись на компроміси. Головне питання було таке: як погодити французьке домагання забезпеки і німецьке рівноправности. Були хвилини, коли над головами висів розрив, лиховісний знак, як виглядатиме „розброєння“ при найближчім міжнароднім конфлікті.

Та повага зборів ратувала ситуацію. Ось головні дієві особи цих зборів: 87-літній ґраф Апоні, сед Джон Саймон і Герберт Самуель, Eppio, Пенлеве, Поль-Бонкур, Леґ, Жувенель, Дрімон, Ренодель, Бальбо — заступник Мусоліні, Літвінов.

Із усього складу ясно, що верх узяло порозуміння анґльо-американсько-французьке. Представники Німеччини та СРСР голосували проти кінцевої резолюції, занадто загальної; Болгарія, Туреччина, Мадярщина, Австрія та Італія стрималися від голосування. 41 делеґацій було за резолюцією. Преса не подає ще тексту тих резолюцій; задовольняється тільки висновками про сяке-таке порозуміння, що є вже великим успіхом.

Зрештою, вона незакінчена і відкладена до початку 1933 року.

—o—

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

За розбудову нашого хліборобського шкільництва.

II.

Хліборобське шкільництво на чужині й у нас. — Стан наших хліборобських шкіл. — Основи розвитку нашого хліборобського шкільництва.

Коли маємо обговорювати можливість розбудови нашого хліборобського шкільництва, то мусимо, у висліді попередніх міркувань, говорити про нього, як один із складових чинників діві нашої суспільної організації.

Зачнемо від теперішнього нашого стану. В Злучених Державах Північної Америки є 3.100 чотиролітніх хлопячих хліборобських шкіл з 80.000 учнів і 1.023 дівочих хліборобських середніх шкіл з около 42.000 учениць. Але це далеко, і до того на американські розміри. Але от у сумежній Чехословаччині, якої хліборобське населення рівне хліборобському населенню наших західних земель, є 976 хліборобських шкіл ріжних типів, які в рік мають 30—40.000 учнів. На наших західних землях є 1) однорічна хліборобська („садівничо-городнича") школа Т-ва „Просвіта" в Милованні, 2) школа „Сільського Господаря", яка веде 1—4 місячні курси ріжних напрямків, у Коршові і 3) спеціяльна молочарська школа „Маслосоюзу" в Стрию, яка відбуває правильно що-року 6-місячний молочарський курс з енциклопедією подібних предметів.

Видно, що хліборобське шкільництво у нас дійсно ледви в початках. Правда, були теж осередки, в яких мали і могли повстати хліборобські школи, як ось в Угерцях Винявських, одначе їх зліквідовано через продажу (парцеляцію) і в Скнилові (фундація бл. п. о. Фолиса), де через низку причин, висвітлюваних свого часу в пресі, мабуть ніколи не вдасться перевести волі фундатора.

Колиж приглянемося користям, які дають ці три наші чинні господарські школи, то на першому місці стоїть молочарська школа „Маслосоюзу", яка щорічно поповняє фахівцями наше кооперативне молочарство і під цим оглядом сповняє вповні своє нелегке завдання.

Школа „Сільського Господаря" в Коршові має значіння тільки для деяких ділянок хліборобства (контроля молочности, домашнє господарство), у яких на майбутнє хоче спеціялізуватися. Треба підкреслити, що при допомозі „Маслосоюзу" і молочарської кооперації дає ця школа кадри кооператорів молочности, які з успіхом проводять у життя те, чого в школі навчилися.

Ці дві школи (Стрий і Коршів) працюють як еманація своїх організацій („Маслосоюз" і „Сільський Господар"), вони мають вишколити практичних робітників і таких вони вишколюють. Плян навчання пристособлений до вимог практичного життя — і тому школи заповнені в часі курсів учнями, за яких часто платять і установи, щоби добути собі добрих робітників. Коли маємо з цього витягнути вказівку на майбутнє для розбудови нашого хліборобського шкільництва, то вона звучить: **творити школи, яких вимагає життя.**

Третя й одинока у нас чисто хліборобська школа — це Милування. Знаменито випосажена в грунт і будинки, частинно в інвентар, веде 11-місячне навчання на основі програми народніх господарських шкіл. Практика виказала, що ця школа не має притягаючої сили такою своєю програмою навчання і не може найти відповідної кількости кандидатів на цілорічну науку. Тому теж у цьому році, крім цілорічного курсу, вестиме ще й короткі 3-місячні спеціяльні курси, які диктує потреба буднія, а саме: годівельний з контролею молочности (на зразок Коршова), садівничо-городничий і кооперативний (крамарі і книговодці). Ця переміна підтверджує нашу першу вказівку. Одначе недостача кандидатів відчувається ще й тому, бо школа істнувала досі окремо і не включила себе в практичну роботу хліборобських установ, що можуть давати школі кандидатів, яких школа вишколюватиме так, як цього треба у практичному житті. До цього висновку прийшли теж у цьому році і створили для школи в Милованні „педагогічний патронат", зложений з представників фахових хліборобських установ: Сільського Господаря, Маслосоюзу, Центросоюзу і РСУК та з фахової шкільної установи „Рідна Школа", який має дбати про те, щоби відповідно укладати зміст навчання (пляни науки) і про те, щоби не бракувало учнів. Це зовсім правильне поставлення справи приводить до дальших двох вказівок: опіка над хліборобськими школами і зближення плянів навчання до потреб життя.

Однак є ще одна важна річ при отворенні хліборобських шкіл — а саме їх вивінування і вдержання. Хліборобська школа мусить мати не тільки уладжену і випосажену домівку, вона мусить розпоряджати зразковим господарством, на якому треба вести таку господарку, яка служилаб взірцем для околиці, як саме треба господарювати. Бо не треба забувати, що школа має бути теж розсадником хліборобської культури і поза своїми мурами.

Поза вивінуванням у грунт треба запевнити прожиток учителів (1—2 фахових) і конечні видатки на її ведення. Частина вертається з оплат учнів, решту дає держава, край чи громада. У наших умовинах треба рахуватися з допомогою громади і наших економічних установ краю, повіту чи округи. Будуть це надто скромні фонди, але покищо нема чого кращого сподіватися. У наших умовинах можна теж дещо заробити на веденні побічних курсів, але в найкращому разі це їх тільки оплатить.

Збираючи все, що в справі хліборобського шкільництва у нас можна зробити, приходимо до таких висновків:

1) Хліборобське шкільництво розвивається добре тільки тоді, коли воно включене в систему всієї суспільної агрономії, проваджено в дотичному краю. Тому теж у більшости країв Европи хліборобське шкільництво підлягає міністерствам хліборобства, а тільки високі агрономічні школи міністерствам освіти. У нас треба тому хліборобські школи творити під патронатом хліборобських фахових установ („Сільський Господар", „Маслосоюз"), які у справах ведення шкіл співпрацюватимуть з „Рідною Школою" (так як це є сьогодні зі школою в Милованні). Через те школи не будуть відокремлені від практичного хліборобського життя, але навпаки: будуть осередками ширення хліборобської культури в краю.

2) Школи треба творити такі, яких вимагає життєва потреба народу. Бо приклад показує, що на практичні годівельні курси, які дають потрібне знання, є все кандидати, а на загальнорільничи школу годі зібрати учнів. Які саме школи малиб бути творені — мусять вирішити фахові хліборобські установи, бо вони знають у наших умовинах це діло найкраще.

3) Для основування хліборобських шкіл треба використати істнуючі земельні фундації і земельні посілости наших установ. Їх не лишилось багато, але з решти треба сотворити основу українських хліборобських шкіл, їх не визбуватися, але навпаки: шляхом виміни чи продажі набути відповідні на школи місця і забудування. Установа чи фундація, яка віддає своє земельне майно під школу, його не тратить і має запоруку, що земля служитиме хліборобській науці. Цим зробимо більше для нашої культури і волі фундаторів, як одиничним господарством, яке вже стільки разів довело до продажі чи парцеляції призначених на інші цілі дібр, які рідко коли служать своєму призначенню.

4) Удержання новооснованих хліборобських шкіл переводити з окремого фонду, який нарівні з фондами на інші школи буде складатися пр. при „Рідній Школі". Досі говориться

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. ЛИПНЯ 1932.

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ. 3)

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

ТАЙНИ АЗІЇ.

Ми закурили папіроски.

Ненароком Акіра відложив набік руку жінки, наче теплий, але трохи зайвий шаль, і сказав:

— Скажіть, що робити в Парижі? Нудьга!

Такого питання я не сподівався від нього. Воно було поставлене у тоні пересердя і зачіпало неодну чисто особисту вподобу. У думках пройшов я скоро весь репертуар паризьких атракцій, не поминаючи музеїв, театрів, концертів, перелюднених каварень і нічних льокалів. „Що робити у Парижи?" — повторяв я у думках настирливе Акірове питання, нарешті зважився:

— А ваше кіно? воно вас не вдоволяє?

— Кіно? ви жартуєте, — він зневажливо махнув рукою. — Бути кінооператором у Парижі це просто жах! Ніби у іванському театрі маріонеток — додав ще, дивлячися на жінку.

Соледад усміхнулася тепер до далекого спомину.

— Акіра торнадо, буревій — сказала вона — він просто не любить сидіти на одному місці.

„О, вона певне любить теплий, загрітий куток, ця лінива, пестлива кітка, який контраст!", думав я обсервуючи її пальці червоні від генни.

Акіра засміявся. Він трохи подумав, а потім нараз сказав:

— Соледад помиляється. Я можу працювати на одному місці, тільки тут... якось нудно, щось давить за горло, хочеться кричати...

Він трохи помовчав і потім:

— Знаєте, як я це називаю?

— Що? — спитав я.

— Цю нудьгу Парижа, взагалі великих міст. Це... система...:

— Система? — здивувався я. — як ви це розумієте?

— Ніби всю цю махінацію людей, щоби життя замінити на якусь заздалегідь придуману, протилежну природі, скомпліковану машину. Всі оці самоходи, банки, гроші, військо, поліцаї і хмародери...

— Він гарячився і очі блищали йому.

Я вдав велике здивування.

— Значить, ви анархіст — сказав я без окремої застанови, просто тому, щоби щось сказати.

Акірове обличчя спалахнуло вогнем; він став незвичайно поважним і якось дивно вперто почав вдивлятися в мене. Мені стало ніяково. „Певне я сказав щось образливе?" — подумав я і неспокійно глянув на Соледад.

— Ні, — сказав нарешті Акіра, — я комуніст.

Він гордовито відкинув голову назад.

Це не вимагало ніякої репліки і ми довго мовчали. Соледад сиділа тепер тихенько і слухала. Акірова „система" була для неї, здається, зовсім байдужа. Можливо, якби повести її куди поміж елегантних жінок, до театру, на перегони, віджила би, — прийшло мені знову на думку.

— Ви ходите куди? — спитав я її.

— Нікуди! Нікуди! — пробудилася тепер Соледад. — Він такий чудний!

— Куди нам ходити? — посміхнувся якось скептично Акіра.

— Пан нам покаже. Підемо?

Вона знову простягнула свої точені рамена по його голову. Вона поринула в обійми з лицемірною покорою, кидаючи довкола себе розгублені погляди, ніби несуновінні слова потапаючого корабля.

— Будемо провірювати вашу систему у практиці — вирішив я.

І ми почали ходити. Соледад з правдивим, дитинячим зацікавленням, він роосіяний, байдужий і скептичний. Соледад кохала колрів, всяку змислову радість. Вона любила юрбу, людей, великі модні магазини і крикливі паризькі ярмарки. Вона сміялася, заздрила і спліткувала.

Акіра чергував ентузіязм своєї орієнтальної подруги злобною критикою і глузуванням. Всюди добачав погубну „систему" і зустрічав її з руками у кишенях і фанфаронською міною.

У цій пошуканці за справжнім обличчям Парижа ми провели разом неодин приємний день.

(Продовження буде).

про творення фахових шкіл, але не говориться про творення фахових хліборобських шкіл. А може на хліборобські фахові школи можнаб лекше дістати гроші з мозолистих фермерських і наших господарських рук, як на інші, нехліборобські. Цим ні на мент не хочу ослабити ваги інших наших фахових шкіл. Одначе треба вірити, що на таку близьку хліборобові справу, як фахові хліборобські школи, гріш найдеться. При цьому треба додати, що установи, які вже сьогодні додають до істнуючих хліборобських шкіл („Сіл. Господар“, „Маслосоюз“), і на майбутнє від цього не відмовляться. А є ще установи, які зрозуміють вагу хліборобського шкільництва, бо вони основані на силах села, і теж причиняться до цього діла.

Справа нашого хліборобського шкільництва дуже важна, бо хоч у системі нашої суспільної агрономії є у нас позашкільна хліборобська освіта, то недостача систематичної фахової освіти дається надзвичайно відчувати у праці над піднесенням рівня нашого хліборобства.

Обмін думками в цій справі дуже рідкий, тому добре булоб, колиб і інші, що працюють для хліборобства, висловили свої гадки, а тоді може лекше булоб їх реалізувати.

Інж. Евген Храпливий.

VI. Унійний Зїзд у Велеграді.

Участь греко-катол. духовенства.

Зїзд тривав від 13. до 17. ц. м. На перший день був призначений зїзд самих лише студентів богословії. Для богословської молоді читали реферати професори теольоґії, головно на унійні теми. Від митроп. Шептицького витав молодь о. ректор д-р Сліпий. Присутні вислухали привіту з захопленням і постановили вислати митрополитові від себе привітну телеграму. Вечором була академія з хоровими й музичними продукціями у виконанні оломуцьких богословів.

Пленарне відкриття Зїзду відбулося дня 14. VII. Моравський митрополит Пречан привитав учасників Зїзду як його предсідник, потім відчитано лист Св. Отця. До президії запрошено всіх присутніх епископів, ігуменів монастирів, о. д-ра Сліпого, проф. Ґрівеца і заступників Чина Єзуїтів і Домініканів. Після уконституування президії витав Зїзд між іншими о. д-р Сліпий іменем митрополита Шептицького.

Праця Зїзду проходила в цілім ряді рефератів. З українських делегатів відчитав 16. VII. реферат на суто теольоґічну тему о. д-р Й. Сліпий.

На Зїзді вражала відсутність представників польського епископату.

Наш клир був заступлений доволі численно. Були: крижевацький епископ Няраді, перемиський епископ Коцилoвський, еп. Стойка з Ужгороду, згаданий ректор о. д-р Сліпий, ігумен Чина Ізбавителя з Підкарпаття о. Трічка; віденський гр. кат. парох о. д-р Горникевич; о. д-р Вергун, берлінський гр.-кат. парох; о. Гопко з Праги, о. проф. Седляк; о. парох Каппор; о. проф. Хира з Ужгороду; о. парох Янкевич, о. Тимчук ЧСВВ з Равіґова.

Православно-політичні експерименти.

Московська політична демонстрація у луцькому соборі. — Віча П. Певного за спиною епископа Полікарпа.

Росіяни в останнім часі відчули себе дуже певними і почали помітний наступ на українську церкву. Ще не встиг пролунати обіжник волинського епархіяльного комітету за підписом п. Відибіди-Руденка про заборону українізації церкви, як у Луцьку пішов у наступ прот. Павликовський, учасник урочистости засування ВУО й Т-ва ім. Петра Могили. Дня 17. липня, в неділю, він надумав відправити панахиду по царі Миколі (!) в присутності епископа Полікарпа та всіх зібраних у катедрі!! Що в міжчасі зайшло, не знаємо, лише прот. П-ський оголосив, що з незалежних від нього причин панахида буде відправлена наступної неділі. І справді 24. липня після проповіди прот. Павликовський почав „Зараз буде віправлена панахида“... Замявся й почав інакше: „На бажання парохіян буде відправлена панахида по государе імператоре Ніколає Александровічє“ і т. д. Засвітили всі світла й прот. Павликовський з кількома священиками вийшов на середину катедри. Але в цьому моменті присутні українці в кількості біля 60—70 осіб теж вийшли — з собору, вважаючи цю панахиду політичною демонстрацією. Бо і справді, і форма оголошення про панахиду, і вся урочиста обстанова, і оповіщення про панахиду не самих росіян, а всіх присутніх, мало всі познаки офіційного вселюдного молебня з часів російського панування. Ніхто не проти того, щоби жмінка росіян, яка залишилася на Волині, молилася за свого бувшого царя. Але це їхня приватна справа, з якої не можна робити вселюдної маніфестації, закликаючи до неї українців! Обурене українське громадянство на це політиканство прот. Павликовського та на дальшу москалізацію катедри українського епископа (всі служби служать з російською вимовою, ні одної проповіди не виголошено українською мовою, всі заклики до пожертв і оголошення ідуть тільки російською мовою і взагалі в соборі панує більша російщина, ніж за царських часів). Одним словом, політична русифікаційна тенденція аж надто видна, хоча величезна більшість парохіян — українці.

Інший випадок використовування Правосл. Церкви для суто-політичних цілей, мав місце у Дубні. Він пригадав, що перед війною відомий чорносотенний архимандрит Віталій використовував для своєї політичної акції церковні урочистости, процесії, духовенство тощо. Ці методи повторяються і нині: група Певного починає використовувати епископа Полікарпа, бо іншим способом підійти до народу не може. Щоб якось зібрати людей, „певняки“ за допомогою війтів і солтисів оголосили по селах, що 12. липня на Петра й Павла, прибуде до Дубна єпиcк. Полікарп. Звичайно, селянам було цікаво побачити українського епископа й прибуло на цю церковну урочистість біля 2 тисяч людей. Одночасно Певний привіз з ріжних місць трохи свого „вагонового народу“. Селяни нічого й не підозрівали. По скінченні богослуження вийшов з церкви похід, щоб відвести епископа на відпочинок до помешкання настоятеля. Та ще й музикою. Селяни посунули. А звідси музика повела їх ще далі й раптом похід спинився біля памятника марш. Пілсудського. Тут диригенти похід спинили й розпочали віче. Селяни зразу й не зорієнтувалися, хто це говорить. А говорили „посли“ Тележинський і Скрипник. (Певний в присутності селянських мас воліє не говорити). Звичайно „вагоновий народ“ кричав слава, а щедрі посли обіцяли самостійну Україну за Збручем і т. ін. Потроху селяни розійшлися. І академія в домі урядовців відбулася вже при участи „вагонового народу“, урядовців і деяких поляків. Тут уже відважився говорити й Певний, говорив також і один посол-поляк. Можна співчувати епископові Полікарпові, якого візитації церков ці людці використовують для своєї роботи.

Свій.

Учительські педаґоґії.

(Абітурієнтам (-ткам) гімназій під увагу).

В останньому десятилітті основували в Польщі кілька заведень нового типу для вишколення кандидатів на вчителів вселюдних шкіл, званих „педаґоґіями“. З уваги на те, що реформа устрою шкільництва, введена в життя в 1932. р., зносить дотеперішні учительські семинарії, які вже в шк. році 1932/3 не будуть мати перших курсів, педагогії зискують тим більше значіння. Тому вважаємо вказаним подати декілька інформацій про устрій педагогії для вжитку всіх, що цікавляться шкільництвом, а зокрема нашим абітурієнтам (-ткам) гімназій.

Педаґоґіюм є **дволітнім** науковим заведенням і приймає тільки абсольвентів середніх шкіл (гімназій) на основі матурального свідоцтва, оскільки кандидат (-тка) є фізично придатний до учительського звання, що стверджує шкільний лікар дотичного педаґоґіюм. Абсольвенти педагогій мають право навчання у вселюдних школах вищого ступня (7-клясових), а по трьох роках учительської практики та зложенні практичного іспиту дістають додаткові кваліфікації, рівнозначні з кваліфікаціями Державного Вищого Учительського Курсу. — Студії у педаґоґіях поділені на кілька спеціяльних

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 29. ЛИПНЯ 1932.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Примітивізм та історія.

КНИЖКА ХОЗЕ ОРТЕГИ І ГАССЕТ.

(Із книжки „Бунт мас“.)

Природа істнує завсіди перед нами; вона вдержується сама. У ній, серед її дикості ми можемо безкарно жити дикунами. Ми можемо навіть спокійно залишитись ними вічно, ризикуючи хіба те, що появляться нові створіння, що не є такими самими. Примітивні народи можуть, принципіяльно, тривати на довгу мету. Брайзінґ назвав їх „народами вічного досвітку“; вони живуть у непорушних, захололих сутінках, які не доростає світло полудня.

Такий стан можливий тільки у світі, що є природою та неможливий у такім цивілізованім світі як наш. Цивілізація не істнує готова перед нами, не втримується сама. Вона штучний твір і домагається творця. Коли ви використовуєте прикмети цивілізації, а при цьому не журитесь, як її піддержувати... тоді робите основну помилку. Тільки повернетесь і вже опинитесь без цивілізації. Полишите все на своєму місці, озирнетесь і все щезло так, якби хтось потягнув іззаперед ваших очей чарівні килими, які закривали природу; вона виринула перед нами як нетиканий праліс. Праліс завсіди примітивний і навпаки: все, що примітивне — праліс.

Романтики всіх епох були дуже вражливі на ті моменти насильства, як це підлюдська природа вириває все, жіноче тіло; і вони змалювали лебідя з Ледою, бика з Пасіфає та Антіопу з козлом. Вони відкривали картини натхненої змисловости у краєвидах руїн, де необтесаний камінь оплітають обійми злющу.

Нерозумно було би глузувати з романтиків; вони теж мали рацію. Поза тими картинами невинного зіпсуття притаєна могутня, вічна проблема: взаємин між культурою і тим, що є поза нею, природою, між принципом розуму і космосу.

„Добрий европеєць“ має нині перед собою подібне завдання, як австралійська держава, що, як відомо, найбільше журиться тим, як спинити невпинний зріст кактусової фіґи, яка випирає людей до моря. У 40-их роках минулого століття привіз до Австралії якийсь емігрант із середземноморських країн, у тузі за своєю батьківщиною — із Малаги чи Сицилії? — вазонок із кактусом. Нині бюджети Океанії обтяжені позиціями призначеними на війни із кактусовою фіґою; вона захопила одну частину світа і щороку розростається.

Масова людина вірить, що цивілізація, серед якої він прийшов на світ і живе, так само очевидна і первісна, як природа і тим самим стає він примітивом. На цивілізацію дивиться він як на праліс.

Основи, на яких тримається цивілізований світ, не істнують для нашого покоління. Для неї байдужі основні цінності культури; він не почуває себе звязаним із нею, не має охоти служити їм. Як дійшло до такого стану? Були ріжні причини. Та тут хочу підкреслити тільки одну.

Чим більше цивілізація розвивається, тим вона складніша та важча. Нинішні її проблеми незвичайно популярні. Щораз менше маємо людей, яких дух досягає до їх рівня. Післявоєнна доба дає на це найкращий приклад. Відбудова Европи стала занадто клопітним завданням для пересічного европейця. Не тому, що бракує засобів. Бракує голов. Точніше кажучи: кілька голов є, але тіло середньої Европи не хоче їх носити на собі.

Прірва між складністю проблем і умами зростатиме постійно, якщо не найдуть на це якоїсь ради. Ось найтраґічніший момент цивілізації. Попросту тому, що в її основу покладені плодючі та необхідні принципи, її обсяг і точність зростають щораз більше, аж переростають спромогу розуміння її у пересічної людини. Здається, що у минулім не було досі такого явища. Всі цивілізації впали тому, що їхні принципи не доросли до людей. Европейській загрожує саме протилежна небезпека. У Греції та Римі захитались принципи, на яких вони були збудовані, не люди. Ліквідація римської імперії була спричинена недостачею техніки. Коли вона стала великодержавним організмом і в ньому треба було задовольнити загальні матеріяльні потреби, яких розвязку могла дати тільки техніка, старинний світ почав занепадати.

Та нині людина не всилі дігнати поступу своєї цивілізації. Волосся стає на голові, коли чуєте, як менш-більше найінтеліґентніші люди говорять про щоденні питання. Вони нагадують старих селян, що пробують грубими, порепаними пальцями підвести зі стола голку.

До політично-соціяльних питань підходять вони з апаратом, який був придатний перед двіста роками у менше складних ситуаціях.

(Продовження буде.)

У вчорашнім фейлетоні про книжку Ортеґи і Гассет треба справити у II-ій шпальті [illegible] „поклади“ на „поклики“.

груп (польоністична, математична, фізична і т. д.); кожний кандидат вибирає собі один предмет, як спеціяльність. Всіх слухачів обовязують отсі предмети: 1) вступ до фільософії, 2) педагогічна психольогія, 3) історія виховання, 4) загальна педагогія, 5) методика перших літ навчання, 6) гігієна, 7) рисунки, 8) ручні роботи, 9) спів, 10) тілесні вправи, 11) педагогічна практика, 12) організація шкільництва, 13) читальництво.

У Східній Галичині нема до цього часу ні одного „педагогіюм", тому українська молодь примушена користати з педагогій у Кракові або в Любліні.

Не маючи ближчих даних про вписи на педагогіюм у Кракові, подаємо інформації покищо про Люблин. Подання приняття треба пересилати **до 10. серпня** на адресу: **Państwowe Pedagogjum, Lublin, ul. Archidjakońska № 3.** Долучити: матуральне свідоцтво, метрику, евент. свідоцтво моральности (при перерві в студіях). Оплата шкільна 80 зол. річно (в 2 ратах). Життя в Любліні розмірно дешеве (скромне студентське удержання враз із мешканням 80 до 100 зол. місячно). **Люблинський.**

НОВИНКИ

— **Загадочна смерть селянина на станиці. держ. поліції у Щавному.** Пишуть нам: В дні 17. ц. м. приарештувала поліція кількох селян з Полонної на Лемківщині, всіх членів місцевої читальні „Просвіти", під замітом довершення крадіжи на школу одного з односельчан. Саме приарештування пройшло серед цікавих обставин, бо постерунковий Ржеповський, арештуючи їх, у першу чергу заатакував приналежність і працю арештованих у читальні, а щойно згодом дочіпив до цього сам факт крадіжи. Всіх арештованих перетранспортували до Щавного, де їх помістили в товаровім вагоні на стації, звідкіля поодиноко переводили їх на переслухання до домівки тамошньої станиці. Таке переслухування відбувалось кілька годин, а коли пізним вечором отворили курник біля станиці, де по такім переслуханні примкнули Андрія Сухину (одного з тих арештованих) найшли вже його трупа, повішеного на бальку. Бл. п. Андрій Сухина мав на тілі знаки від побоїв, зокрема на лівій частині голови біля живчика. Смерть бл. п. Андрія Сухина вразила всіх дуже, бо був це молодий (22-літній), здоровий і веселий парень, якого ніяк не можна було посудити, аби сам хотів позбавитись життя, яке райдужно любив. Поведене з цього приводу доходження проти пост. Ржеповського йде дальше. Цікаво, що польська брукова преса, зокрема „Експресс Ілюстр." з дня 21. VII., старається на свій спосіб оправдати цілий цей випадок, інсинуючи бл. п. Андрієві Сухині, що він був небезпечним опришком, що грасував по Львові, що доконав грабункового нападу та що йому грозив наглий суд, перед яким він, мовляв, рятувався самогубством. А фактично Сухина від року у Львові не був, ніякого грабунку не поповнив, ані навіть не стояв під замітом грабунку, а тільки, як вище сказано, стояв під замітом минмої дрібної крадіжи. Цікаво дальше, що негайно після того, як відкрито смерть бл. п. Андрія Сухини, випустили всіх з ним приарештованих товаришів і припинили проти них всякі доходження. Загадочна смерть молодого надійного селянина і просвітянського робітника дала притоку до ріжних здогадів та творить нові. — **Дмитро Кривяк.**

— **Миттєва фотографія.** Зголосився до нашої редакції наш земляк із Рудок біля Львова, **п. Микола Стрільчик,** син Дмитра, самоук, що задемонстрував перед нами власний спосіб миттєвої фотографії, на який дістав патент у Німеччині та в Польщі. При помочі цього винаходу він виконує фотографічну знимку безпосередньо на папері протягом 10—20 секунд. Варт було би, щоби хтось із наших промисловців зацікавився цим винаходом і спробував використати його практично. Винахідчик користується ним досі тільки в Рудках, де працює як купець.

— **Обережно з вартісними паперами, т. зв. „преміївками"!** Пише нам один громадянин: Преміївки — це вартісні папери, за котрі держава чи пак Банк Польський зобовязується кожночасно виплатити 100 зол. і то у вартости золота. Сьогодні за ті папери приватні купці дають 70 зол. Та це ще не булаб біда, бо хто не хоче стратити, не мусить продавати. Кожний посідач „преміївки" певний, що як йому потреба грошей, то в банку за „преміївку" одержить 100 зол. Та це тільки в теорії, бо ось на днях одна громадянка звернулась до Банку Польського у Львові з проханням, щоби виміняли „преміївку" на гроші і одержала відповідь: „Обецнє нє купуєми"...

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** В днях 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13 і 15 серпня в ночі будуть відбуватися на військовій стрільниці в Замарстинові вправи військових відділів, получені з гострим стрілянням. Загрожена стрілами смуга, перехід якої звязаний з небезпекою для життя, буде обсаджена відповідними постерунками. Публика повинна у власному інтересі повинуватися безоглядно приказам військових постерунків.

— **Декрет про устрій адвокатури.** Зачувати, що в найближчих днях появиться шляхом президентського декрету закон про устрій адвокатури в Польщі.

— **Безробіття в Польщі** зменшується, як виказує найновіша статистика. Ось безробітних, зареєстрованих в державних урядах посередництва праці, було 23. ц. м. на терені цілої держави 225.153 душ. У відношенні до попереднього тижня число безробітних в Польщі зменшилося на 8.042 осіб.

— **Намагане убивство.** В лісі на терені Синевідська Вижного найшли Данила Диміцького із Синевідська з перестріленим раменем. Диміцький залицявся до сільської красуні Феси Цмоць, про чому суперником його був гаєвий з Орова, пов. Дрогобич, Павло Варговиич, який по всій правдоподібности хотів Диміцького вбити. Варговича арештували й відставили до суду в Стрию.

— **Сексуальні збочення й на селі.** З Чортківщини повідомляють, що в селі Колиндянах арештували Василя Пастернака, який управляв гомосексуалізм з сільськими хлопцями. — В Копичинцях арештували Евгена Тупака під закидом содомії.

— **З чехословацької статистики.** В Чехословаччині є тепер 175 цивільних летунів, у тому 5 жінок. — Державний Статистичний Уряд у Празі обчислив, що в чсл. републиці є щоденно 12 самогубств з вислідом смертельним. У 1931 році згинуло в Чехословаччині наслідком самогубства 4.387 осіб.

— **Жнива в СРСР.** По обчисленням зібрано досі в СРСР плоди з $2^1/_3$ міл. гектарів, у чому 2,150.000 з господарств колективних, 170.000 з т. зв. радгоспів, а решту з господарств приватних.

— **Незапальні книжки.** В Америці винайшли спосіб берегти книжки перед огнем. Істнує папір із спеціяльною хемічною сполукою, що не горить; політурки роблять з азбесту. Книжку можна кинути у горіючу піч; коли добудете її звідти назад, зітрете попіл і книжка виглядатиме так само, як виглядала. Ясно, що такі книжки коштують багато. Американці хотять друкувати цим винаходом такі книжки, що варт їх передати майбутнім поколінням.

— **„Центрум" замість „Москва".** Фінляндська преса повідомляє, що більшовицькі власти розглядають проект зміни назви „Москва" на „Центрум" нібито тому, що назва „Москва" китайського походження і тому пролетаріят цієї назви не любить.

— **325.000 людей на олімпійські ігрища.** Зацікавлення олімпійськими ігрищами, які починаються в неділю 31. липня ц. р. у Льос Анджельос в Америці, таке велике, що сподіються приїзду 325.000 гостей і біля 125.000 самоходів.

ЧИ ФРАНКО ПОВИНЕН МАТИ НАГРОБНИК? Хто каже, що так, нехай пішле жертву до „Центробанку" на вкладку ч. 9003. (чекове конто ч. 143,467; дописати: „На будову нагробника Франка").

Священик і „Просвіта".

Відповідь о. М. Вовчика п. Григоровичеві.

В 160 ч. „Діла" під повищим наголовком кинув на мене п. Григорович самі неправдиві обвинувачення, тому прошу ввічливо в імя правди помістити отсе:

Щодо розсварення мною українського громадянства в Турці, то треба перше всього провірити добре й безсторонньо цю справу, а вийде, що саме п. Гр—ич, що мене у тому розсваренні посуджує, сам це розсварення спричинив дописом у „Свободі", ч. 41. з 1931 р. і його оборонець своїм дописом у „Меті", ч. 3 з 1932 р. та оба в парі своїми претенсіями розказувати всьому українському громадянству Турки й повіту.

Дотично твердження п. Гр—ча, що я не є членом „Просвіти", бо не плачу вкладок, то скажу, що, якщо вкладки не доходять до централі „Просвіти", то я цьому не винен. Евіденції заплачених вкладок не веду, але те, що за цей рік заплатив я до „Просвіти" вкладку, памятаю і це може посвідчити п. Пр. Шеремета, управитель школи в Турці і член виділу філії „Просвіти".

А вже найбільшою неправдою є твердження п. Гр—ча, що я перепиняв справу заснування чит. „Просвіти" в Яблінці Нижній. Таж читальню „Просвіти" в Яблінці Нижній, в долішнім кінці, засновано ще в 1925 р., коли я не то в Яблінці Нижн., але навіть взагалі в Турчанщині не був. У Турчанщину прийшов я 1930 р. На засновинах цієї читальні (1/III 1925 р.) був навіть сам теперішній голова філії. Статут для читальні затверджений Воєвідством дня 7/II 1925 р. ч. 1908/Прб. Отже як міг я в тому часі, 1925 року, перепиняти заснуванню згаданої читальні? І тепер не стою на перешкоді розвитку тієї читальні, а навпаки, як її голова, хотів би я поставити її бодай на можливому степені розвою.

А щодо заснування мною в Яблінці Нижній парохіяльної читальні ім. Маркіяна Шашкевича, то її заснував я в горішнім кінці села, віддаленому від долішнього, в якому є вище згадана читальня „Просвіти", більше як 6 км. Читальня в такому віддаленому кінці села була конечна, чого доказом, що члени її дуже до неї горнуться. Що неділі є проба співу й читання. Спів веде іспитов. дяк Ст. Немеш. Правдивою причиною, що ту, а не іншу читальню заснував я в горішнім кінці села, є русоф.-православний дух того кінця села, що межує з Яблінкою Вижною, де є православія. Зрештою ціль парох. читальні такаж, як і чит. „Просвіти": освіта й нац. освідомлення людей, тільки в першій мірі на виразно католицьких засадах. За щож мене тут винувати й робити з мене ворога „Просвіти"? Хай читальня як і чиїм іменем хоче зветься, тільки щоб мала повищу ціль і до неї прямувала! А видно, у п. Гр—ча важна не ціль, а назва читальні, тому я на його думку тримаю спілку з ворогами нашої нац. справи.

Ще й тому заснував я в горішнім кінці села парох. читальню, що читальня ця є більш забезпечена перед впливами й загарбанням її людьми зпід червоного стягу, бо головою парох. читальні може бути тільки священик (§ 8 статуту), а світський потребує затвердження Еп. Ординаріяту; членами можуть бути тільки віруючі гр.-католики (§ 5).

о. Мих. Вовчик,
парох в Яблінці Нижній.

Від Ред. Містимо льояльно відповідь о. Мих. Вовчика, викресливши з неї тільки кілька неістотних місць.

З організаційного руху.

ДОВІРОЧНІ ЗІБРАННЯ НА ВОЛИНІ.

В **селі Шпанові, Рівенської гміни,** відбулася в неділю, дня 24. ц. м. передпол. довірочна нарада, на яку крім громадян Шпанова прибули і громадяни села Тютькович. Зборам проводив М. Семенюк і М. Павлишин, секретарював Н. Кузьминець. Реферат про сучасне положення українського народу та про господарські справи виголосив посол **Зиновій Пеленський.** З черги голова Повіт. Народнього Комітету в Рівному п. В. Ярмолюк виголосив організаційний реферат. По рефератах зібрані ставили ряд питань до посла в справах шкільних та податкових. На закінчення зібрання присутні ухвалили одноголосно повне довіря для У. П. Р. з просьбою, щоби помагала Волині.

Село Шпанів це резиденція посла з ББ. князя Януша Радзівіла. Селяни добре памятають обіцянки Радзівіла і війта Бури, які то блага зійдуть на села, коли вони стануть послами. Тепер видять, як сповнилися обіцянки тих панів.

Дня 24. ц. м. пополудні відбулося довірочне зібрання в **м. Клевані,** на яке крім місцевих громадян прибули селяни з Голошви, Деревян та Застави. Зібраних привитав п. Ю. Завадський та відкрив зібрання. До проводу зібрання вибрано пп. Ю. Завадського, І. Шкіндера та М. Гопанчука, а на секретаря Ю. Просяна. Перший забрав голос посол **Зеновій Пеленський** і зложив звідомлення з діяльности У. П. Р., задержуючись довше на сучасному господарському положенні. Опісля забрав голос голова П. Н. К. в Рівнім п. В. Ярмолюк і вказав на конечність чинної організації. Після рефератів вивязалася довша дискусія, в якій порушувано місцеві справи та справи загальної натури. На закінчення дискусії ухвалено одноголосно повне довіря У. П. Р.

Ще донедавна в Клевані та сусідніх селах ширився Сельроб. Однак селяни вже пізналися добре на тих панах, які вміли зі Сельробу скочити відразу в ББ. Тепер селяни щиро горнуться до української національної праці.

Похід гітлерівців на Берлін

ВІДЕНЬ, 27. 7. ПАТ. „Нає Фрає Прессе" повідомляє з Берліна, що гітлерівці на випадок програної при виборах, не злякаються помашерувати на Берлін і утворити уряд лише з народніх гітлерівців. Покищо це лише сплітки. Але гітлерівські посли на виборчих вічах заявляють, що по теперішніх виборах, які відбудуться 31. липня ц. р. по владу сягне лише Гітлер, без уваги на вислід виборів. Так говорили посли партії народніх соціялістів Руст і Зільквер.

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. „Форвертс" повідомляє, що в неділю 31. липня ц. р. наїде до Бреславу 15.000 гітлерівських штурмовців. Дотепер уже надійшло до Бреславу 2.000, які примістилися по хатах симпатиків партії народніх соціялістів.

Всячина.

Секретар Аль Капоне про альькоголеву контрабанду.

Найближчий учасник бандитської організації славного американського підземельного королі Аль Капоне, видав спомини про свого шефа та їхню спільну діяльність. Книжка появилась у Берліні, куди П. Ом утік після засуду на 10 літ тяжкої вязниці. Називається вона „Підземельна диктатура". Американці, що знають чимало із наведених ним фактів, перемішаних із історіями, які важко перевірити, не можуть заперечити, що П. Ом виявляє неодну гірку правду. Аль Капоне і його товариші жили головно з контрабанди альькоголю. Він вів із поліцією та іншими органами влади отверту війну. Статистика цієї війни незбиряна: 4.000 убитих, 5.100 ранених, 30.000 засуджених злочинців, річний оборот банди Аль Капоне 600 міліонів долярів, його річний дохід (урядово стверджений!) 105 міл. 220.000 людей жило із продажі альькоголю; суди і поліція мали за 10 літ 170.000 справ у звязку з нарушенням прогібіційними законами.

Аль Капоне зорганізував свій апарат зовсім модерно, як напр. Форд свої фабрики; він мав цілі бюра з актами, картотеками, літанами, очевидячки під різними невідомими фірмами. Його секретар стверджує, що завдяки великим сумам, якими він розпоряджав, можна було завсіди мати спільників між поліційними агентами. Багато разів після облави, коли папері бандитів попадали в руки поліції, бандити кільна годин пізніше діставали їх назад різними тріками.

Сам Аль Капоне, міг завдяки підкупові побуватись прилюдно на різних балях і забавах і присутні витали голосно його появу. Не інакше бувало і в театрах. Тільки хабарництвом, поширеним серед американської поліції можна пояснити собі, що Аль Капоне безкарно організував стільки літ свій бізнес, глузуючи із законів. Можливе, що і його секретар утік до Европи тим самим способом.

Не диво, що загал, чуючи про такі факти, домагається скасування прогібіційного закону. Можливе, що якби замість нього американський уряд ужив стільки часу, гроша, людей і енергії на мирну форму пропаганди тверезости або на шукання якихось інших засобів приємности для мільйонової маси, то успіх був би давно кращий.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

Процес Ґорґулова.

Ґорґулов засуджений на кару смерти.

Процес Ґорґулова викликав у Франції небувале зацікавлення. Тому ціни білетів вступу до салі розправ підскочили зі 100 франків на 300, що пояснюється теж малою скількістю вільних місць, призначених для публики лише 50. Підсудний Ґорґулов запевнює далі, що він невинний і виголошує заяви про трагедію російського селянства, якими намагається зворушити присяглих суддів і публику та надати вбивству ідейні спонуки. Я не вбив президента Думера, заявляє Ґорґулов, але політика, якою кермував президент, була жахливою у своїх наслідках для Росії, яка піддержує тиранію більшовиків.

Проживаючи у Франції бачив добре відживлених та гарно вдягнених французьких громадян і виконуючи атентант на през. Думера, хотів звернути увагу цілого світа на трагедію російського народу, що коротає своє нуждение життя на примусових роботах. За цю трагедію, каже Ґорґулов, відповідає цілий світ. Тому його атентант був криком наболілої душі до французьких громадян, аби вони вгамували свій егоїзм та подумали про тих, що терплять страшну нужду і голод під владою злочинців. Ґорґулов каже, що пропаґував союз російського народу з французькою державою проти більшовиків, але французька влада погордила його пляном. І саме тому, заявив Ґорґулов, виконав атентант на президента в дні 6. травня ц. р.

До розправи вніс проміння світла своїми сенсаційними зізнаннями св. Лазарев, що перебував з армією ґен. Врангля на Кримі, звідкіля втік до Ростова над Доном. Тут схопили його більшовики та замкнули в тюрмі, начальником якої був саме підсудний Ґорґулов, який знущався над вязнем та тягав свідка на тортури. Кількома наворотами Лазарева тортуровано викручуючи йому пальці руки так, що свідок дотепер є калікою. В Ростові чекіст Ґорґулов придбав собі почесне прізвище „тов. монгол". Опісля свідкові вдалося втечи до Польщі і тут зустрів Ґорґулова у Варшаві, який побачивши свідка, дуже збентежився. Проте обв. Ґорґулов заперечив з цілою рішучістю, що свідка не знає, називаючи його сенсаційні зізнання брехнею і провокацією та вкінці підозріває, що Лазарева підкупили монархісти. Можна підкупити, кричить Ґорґулов, кожного царського генерала і кожного царського козака. Багато генералів допустилося зради, як ось ґен. Брусілов, який від монархістів перекинувся до більшовиків аби лише придбати почести і гроші. Далі Ґорґулов змальовує середовище російських монархістів серед яких панувала і панує гниль і ґанґрена. Ґорґулов заявляє, що любив Росію і царя, але саме цар і цариця довели Росію до упадку, бо попхнули в обійми Німеччини. Тому російські жовніри гинули даремно на полі бою. Підчас своєї промови Ґорґулов так подеенервувався, що попав у лихорадку і повалився на лавку, а вхопивши голову в руки, заридав: „Власний земляк зраджує, що за траґедія!" Тому теж між публикою помітне зворушення. Ціла Франція жде нетерпеливо на присуд.

У вівторок, 26. липня ц. р. більшовицький амбасадор у Парижі Довгалевський звернувся до предсідника трибуналу Драйфуса з проханням, аби дозволено йому або секретареві амбасади прислухуватися процесові. Трибунал погодився на це.

Невбияку сензацію викликав у Парижі видрукований на сторінках щоденника „Парі Міді" лист обв. Ґорґулова до вдови през. Думера, якого написав підсудний в чотири дні по атентаті. „Шановна Пані! Бог мені свідком, що я не хотів убити Вашого мужа. Це страшна судьба, фатум вбили мужа і мене, бо я був лише знарядям судьби. Я хотів покінчити зі своїм життям, але люди мов звірі кинулися на мене і перешкодили. Влагаю трибунал, аби засудив мене на смерть та молюся Богові, який сотворив сонце, землю і мою Батьківщину. Але моя Батьківщина не живе, народня Росія не істнує, лиш російський нарід стогне в ярмі міжнародного комунізму. Тому хочу вмерти для ідеї, але прошу Бога, аби вона не вмерла. Хай Бог береже Панію" — кінчає розкаяний Ґорґулов.

В середу, 27. липня ц. р. зізнавала дружина Ґорґулова Анна. Її зізнання не внесли до розправи нічого нового. Зате підчас її зізнань дійшло до зворушуючих сцен. Лише Анна зявилася перед судом, Ґорґулов зірвався зі свого місця і закликав: „Прости мені, Анно". Анна зізнала, що Ґорґулов був добрим і лагідним мужем. На кілька днів перед атентатом побачивши президента Думера на срібному екрані почав оплескувати. Опісля дружина Ґорґулова на колінах і з плачем благала трибунал помилування для Ґорґулова і своєї дитини.

Вкінці промовляв прокуратор, заявляючи, що Ґорґулов більшовик, який доконав злочину по довгій надумі. Прокуратор каже, що Ґорґулов не є божевільний, лише симулює божевілля. Тому прокуратор домагався засудити Ґорґулова на кару смерти.

І дійсно суд присяглих департаменту Сени засудив Ґорґулова за продумане вбивство президента Думера на кару смерти.

З театру.

Великий Міський Театр: „БАНДА ВПЕРЕД", кабарет комиків.

14 точок програми, що кому до вподоби: мельодраматичні деклямації Ордонівної, хор Дана, сатиричні та ґротескові сценки на дві, три і більше осіб, перетикані сольовими виступами Лявінського, Димші, Поґожельської, Желіховської, Ґурської. Найвеселіші скетчі „Ґеніяльна дитина" та „Дискреція"; знамениті, наскрізь оригінальні у вигадці „Родинна фотографія" та „Ґаля в Піпідівці". Конферансіер Яроші вже й не силується на дотеп, а попросту жартує з веселим усміхом, наче би розмовляв зі знайомими.

Навіть там, де дотепи не є найсвіжішого імпорту і трошечки зіпсовані, вони передані так інтеліґентно, що не можна стриматись від усмішки.

м. р.

ОСТАННІ ВІСТИ

11 ДЕРЖАВ ПРИСТУПИЛИ ДО АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКОЇ УМОВИ.

ЛЬОНДОН, 27. 7. (ПАТ). Уряди Чехословаччини, Греції і Румунії заявили свою згоду приступити до англійсько-французької умови. Дотепер зголосило свою згоду приступити до сеї умови 11 европейських держав і то з західної, східньої і полудневої Европи. Цікаве, що жодна держава північної Европи не заявила покищо своєї згоди приступити до англійсько-французької умови. Англійський щоденник „Дейлі Телеграф" повідомляє, що Німеччина, яка приступила вже до умови, не буде домагатися рівноправности зброєння, бо це справа, яка обходить не лише Европу, але цілий світ і яку без участи Злучених Держав не слід обговорювати ще й тому, що Злучені Держави відносяться прихильно до німецьких домагань.

БЮДЖЕТОВИЙ ПРЕЛІМІНАР НА РІК 1933/34.

З Варшави повідомляють, що в міністерстві скарбу вже закінчено вступну працю над виготовленням бюджетового преліміналя на рік 1933/34. Після дотеперішніх обчислень бюджет закруглювався би сумою видатків 2.160.000.000 зол. За основу при обчисленнях преліміналя взяло міністерство скарбу свої місячні видатки, які сягають тепер до 190 міліонів золотих. Одначе тому, що доходи маліють, у бюджеті знижать ще місячні видатки бодай до 180 міліонів зол.

ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ.

З Варшави надійшли вістки, що бюджетова комісія Фонду Безробіття устійнила на своєму засіданню в середу 27 липня ц. р. преліміналь бюджетовий видатків на місяць серпень. І так допомоги безробітним устійнено на суму 3,585.800 зол. сподіючися, що буде лише 60.000 управнених до запомог.

РОЗПОРЯДКИ ПРУСЬКОГО КОМІСАРЯ.

БЕРЛІН, 27. 7. (ПАТ). Негайно по появі розпорядку през. Гінденбурґа, яким внесено стан облоги в Берліні і Бранденбурґії комісар і міністер внутр. справ Пруссії д-р Брахт видав декілька спеціяльних розпорядків. І так д-р Брахт привернув видання урядового пресового бюлетину вже від дня 27. липня ц. р. На майбутнє вістки про політичні події будуть узгідновати з пресовим відділом нім. уряду. Теж видано обіжник поліції, який передбачує вживання зброї поліцією лише у власній обороні чи то з метою зломити опір владі. Обіжник підкреслює, що за спізнене і недостаточне вжиття зброї потягатимуть поліцію до відповідальности за несповнення службових обовязків.

УРЯД ГЕСІЇ ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

БЕРЛІН, 27. 7. (ПАТ). Посли партії народніх соціялістів у геському соймі внесли скаргу до державного трибуналу на геський уряд, обвинувачуючи його за державну зраду. Гітлерівські посли, яких геський уряд обвинувачував за протидержавну змову з приводу викриття відомих документів, тепер закидають геському урядові, що він толерував підготовку комуністів до державного перевороту. Тому теж скарга гітлерівських послів викликала у цілій Німеччині велике зацікавлення.

ЗАЯВА МІНІСТРА ЗАЛЄСЬКОГО З ПРИВОДУ ПІДПИСАННЯ ПАКТУ НЕАҐРЕСІЇ.

Польська преса повідомляє, що міністр закордонних справ Залеський, який перебуває тепер у Карльсбаді, у інтервю з редактором „Чікаго Дейлі Ню" Мовбером заявив з приводу підписання умови про неаґресію між Польщею і СРСР таке: „Умова про напад підписана між Польщею і СРСР є поширенням лише пакту Кельоґа, себто спробою його зреалізування, то є пристосуванням його до своєрідних умовин, які панують у східній Европі. Анальоґічні умови про неаґресію недавно підписали з СРСР теж і інші балтійські держави. Такий самий пакт добігає кінця між СРСР і Румунією. Пакт про неаґресію осуджує війну і насильства як засіб полагодження політичних спорів.

Одночасно передбачує способи полагодження конфліктів, які могли би довести до заогнення відносин між обома державами і спричинити збройний конфлікт — покликуючи до життя концилияційну комісію. На жаль не осягнено зреалізування засади арбітражу. Пакт неаґресії між Польщею і СРСР запевнює істнування усіх міжнародніх зобовязань Польщі. Тому теж союз між Польщею і Румунією зміцнено унормуванням польсько-більшовицьких відносин, а незадовго, сподіється Залеський, буде теж підписаний анальоґічний пакт між СРСР і Румунією.

З нових книжок.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА, 1905—1930. Львів, 1932. Накладом В. П. У. В. Ст. 339 + 23, вел. 8°.

Нарешті появився з двор'чним опізненням ювилейний збірник, присвячений історії українського народнього вчительства в Галичині й на Буковині взагалі та В. П. У. В. зокрема. Не закриваючи очей на хиби цього збірника, мусимо його проте зачислити таки до найбагатших вкладів в нашу довоєнну мемуарно-історичну літературу вже хочби тому, що він, побіч праці Л. Ясінчука „50 літ Рідної Школи", єдиний освітлює в історичній перспективі майже цілком незнану нам досі ділянку життя — народню школу та особливо її вчителя.

На зміст збірника зложилися: 1) дуже обширний (188 стор) нарис історії В. П. У. В. в першому 25-літті (І. Ющишин); 2) історія окружних відділів В. П. У. В. (А. Зелений); 3) історія професійного руху українського народнього вчительства на Буковині (І. Карбулицький, Ів. Герасимович, Дм. Макогон); 4) 25-літній ювилей В. П. У. В. в 1930 р. (Ющишин, Зубрей); 5) спомини видатніших діячів і представників учительського руху (деякі з них дуже цікаві!) і 6) гимн і кантата В. П. У. В. та поема „Народній Учитель" Дм. Николишина.

На жаль, мусимо ствердити, що найважніша й найбільша перша частина, зложена в прискореному темпі (від 1. квітня до 15. червня 1932!), представляє собою радше збір дуже цінних матеріялів, як синтетично виготовлену історію вчительської організації. При цім писана таким тяжким стилем, який може найзавзятішому читачеві відібрати всяку охоту до читання. Маємо враження, що з цієї причини книга лежатиме цілими роками в більшості вчительських бібліотек — нечитана. А шкода!

Вартість збірника збільшує у великій мірі ціла сотня світлин. Не знати тільки, чому деякі з них (Алиськевича, Стронського, Лилика, Величановича, Стельмаха, Ющишина й Мацюка) вміщено в книзі на ріжних місцях аж по два рази! Цього інакше не можемо назвати, як чудернацькою аномалією. Далеко також відбігли від ідеалу інформаційні написи під цимиж світлинами. Прим. „Міжнародня Федерація Учит. Організацій у президента Ч. С. Р. проф. Т. Масарика. Під свічником голова В. П. У. В. т. Стронський. По-перше: не Федерація, а тільки її представники; по-друге: як віднайти Стронського, коли на тій знимці бачимо аж пять свічників і під кожним хтось сидить?! Або: „Генрик Коваль, основник і голова „Учит. Кр. С-ки", член Дирекції В. П. У. В." Ніхто мабуть не має нічого проти поміщення знимки одного з представників учительства, зате цілком непотрібна інформація, що він був основником і головою інституції, яка провалилася (про це нема в збірнику ані слова, хоч згадується про дещо навіть із 1932 р.!) і дала Товариству та його членам дуже поважні страти (біля 80.000 зол.).

Прикре враження робить також спроба автореклями, яка визирає вже хочби з того, що ред. І. Ющишин непропорціонально широко обговорює та підчеркує все, що торкається його особи, поміщує двічі ту саміську свою знимку, а навіть дозволяє собі на такий компліменти: „Програми й інструкції діяльности та всі поклики до вчительства опрацював меткий секретар (себто таки він сам!) Виб. Учит. Комітету".

Варто ще пригадати, що збірник, як і всі теперішні видання В. П. У. В., писаний нібито новим харківським правописом. Це одна аномалія. Гірше те, що ред. І. Ющишин, засвоїв собі також дещо з кепської радянської фразеольогії.

На закінчення додамо, що в тексті, як на ювилейне видання, за багато друкарських, мовних і правописних помилок, а навіть нонсенсів. Прим. цьої зам. цеї, цієї; ньої зам. неї; а за тим у знач. а затем (поль.); зібрати матеріял у всіх словянських організацій зам. у всіх сл. організаціях; з'їзд одбувся по такій програмі; по такій причині; проект по організації народних шкіл і т. д. „По" уживаємо у зовсім іншому значінні, прим. по обіді, по голові, по польськи і т. д.; в часи війни зам. у часі війни; старатися одягу зам. про одяг; обмеженося зам. особ. форми: обмежилося (вчит.); співзаводництво (поль.) зам. суперництво; така зшитка зам. зшиток; голова довідався одначе, що паперу так скоро не надіятися... „Одначе" все стоїть у нашій мові на першому місці. Крім цього треба додати „не можна" (надіятися); ...вниіс Державний Секретаріят засадничі постанови зам. ухвалив чи прийняв; матеріяльних (!) зам. матеріяльних; в власній (в вл.!) зам. у власній; владження ярмарку на річ бідних дітей (поль.) зам. ярмарку, з якого дохід призначили для бідних дітей; видають себе за ромунів зам. удають або мають себе за румунів; відносно в найріжнородніших значіннях, прим. щодо, проти цього, в справі і т. д.; зібраним через т. Стронського (поль.) зам. Стронським або які зібрав т. Стр.; з півтора річним зам. з півторарічним; всеукраїнської нації — такого ще на світі нема! В кількох випадках автор не може рішитися, тому стрічаємо поруч себе: внесок і внесення, в цілі і в ціллі, виконавчий і виконний і т. д. Та найгірше вже з трьома ново- чи зайвотворами: доповідач, доповідь, доповідати, які здобули в цій книзі право громадянства майже на кожній сторінці. Вони перш усього чужі в перших двох формах нашій мові, вживаємо тільки слова „доповідати", але в цілком іншому значінні. Комусь доповідати — це тільки, що переривати йому мову саркастичними завважами або жартами.

На маргінесі зазначимо ще, що ювилейний збірник такого поважного Товариства, як В.П.У.В. й за такі поважні гроші (кожний член зложив на цю книгу 20 зол.), повинен мати краще зовнішнє оформлення. Тимчасом зовнішній вигляд книги робить враження партацтва — сказав один із промовців на цьогорічних загальних зборах членів Товариства.

20. VII. 1932. К. Подруцький.

—o—

СПОРТ.

Львів. Сокіл IV.-Мета 2:2 (1:1).

Недільні змагання цих дружин за мистецтво У. С. С. були доволі цікаві. Сокіл виступив з кількома резервовими, бо деякі його грачі тепер поза Львовом. Мета в звичайному складі. В першій половині гра в загальному вирівняна, в другій Мета здобула одні ворота, а Сокіл двоє, одначе суддя п. Рак одних воріт не признав.

ТАБЕЛЯ МИСТЕЦТВ У. С. С.

(Не взято під увагу невирішеного спротиву Чорноморців проти висліду змагань з Метою).

1) Сокіл IV	4 гри 7 пунктів	11: 4
2) Дніпро	4 гри 7 пунктів	10:10
3) Мета	3 гри 3 пункти	7:7
4) Чорноморці	4 гри 2 пункти	6:9
5) УРСК.	3 гри 2 пункти	3:7

Калуш. Чайка-Сокул 4:2 (1:0).

Гарна перемога української дружини в товариських змаганнях. Чайка перевищала значно свого противника і технікою і скорістю.

Калуш. Гакоаг-Чайка 2:1 (1:0).

Чайка в сильно ослабленому складі, тому не була в силі перемогти жидівську дружину. Суддя п. Адам.

Ярослав. Огніско-Сян 5:0.

Змагання за мистецтво Б-кляси, що їх вирішило Огніско у свою користь.

Самбір. Дністер-Зоря (Рудки) 1:1 (1:1).

Винники. Зоря-Степ 5:2.

Дрогобич. Підгіря-Бетар 1:1.

—o—

МИСТЕЦТВО СЛОВАЧЧИНИ.

В мин. неділю розіграла Братислава змагання за мистецтво Словаччини з Жіліною в Жіліні з вислідом 2:1 (2:0). Таким робом ужгородська „Русь" мусілаб виграти оба змагання з Жіліною, аби здобути цього року мистецтво Словаччини. Стан табелі тепер такий: 1) Братислава, 4 гри, 3 перемоги, 1 програна, відношення воріт 8:7, 6 точок; 2) Русь, 2 гри, 1 перемога, 1 програна, в. в. 6:4, 2 точки; 3) Жіліна, 2 гри, 2 програні, в. в. 1:4, без точки.

—o—

ЗАГРАНИЧНІ ВИСЛІДИ І НОВИНКИ.

В Парижі відбулися теннісові змагання за чашу Davis-а Америка-Німеччина, перемогли американці 3:2. У фіналі стрінуться американці з французами в днях 29—31. ц. м.

В найближчу неділю розпочинаються олімпійські змагання в Льос Анджельос. Вже продано 850.000 постійних карт вступу по 20 долярів.

Олімпійський комітет виборов у Вашингтоні довід, що заграничних змагунів і їх провідників не будуть обовязувати прогібіційні закони.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 27.VII. 1932. за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 16—17 сот., літру сметани 0·80 зол., копу яєць 3·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Четвер, 28. VII., год. 7.30 і 9.45 веч. Виступ варшавської „Банди".

Пятниця, 29. VII., год. 7.30 і 9.45 веч. Виступ варшавської „Банди".

Кіна.

АПОЛЬО: „Погорда смертю" і „Подорож довкола світа".

КАСИНО: „Любовниця магараджі". „Льойд".

КОПЕРНИК: „Мешканці моря" і „Заборонена пригода".

ЛЕВ: „Корабель пропавших дівчат" „Панна вдовою".

МАРУСЕНЬКА: „Мешканці моря" і „Заборонена пригода".

МІРАЖ: „Заїка жінка".

ОАЗА: „Роман. мазета", „Ніч на пустині".

ПАН: „Як пробудилься кохання".

ПАЛЯС: „Люди на становищі".

ПАСАЖ: „Засвлена банда" та „Упир в озері".

ПРОМІНЬ: „Любовниця гвардистів" та „Сіти на мужів".

СОНЦЕ: Через ферії нечинне.

СТИЛЕВЕ: „Жінка, що не забуде тебе ніколи".

УТІХА: „Завіщання місіонера" і „Боротьба за золотий ріг".

ХІМЕРА: „Шампанське життя" і „При блеску місяця".

Закордонне радіо.

Пятниця, 29. липня 1932.

Лейпціг (259,3) 17.00 Легкий концерт. 20.00 Легка музика. **Гільверзум** (296,1) 19.55 Симфонічний концерт. **Мілано** (331,4) 20.45 Симфонічний концерт. **Штрасбург** (345,2) 21.00 Концерт солістів. **Штутгарт** (360,6) 12.00, 16.00 Концерт радіоорхестри. 20.00 Симфонічний концерт. **Берлін** (419) 20.00 Камеральний концерт. **Рим** (441,2) 20.45 Концерт. **Прага** (488,6) 12.30 Сальонова орхестра. 19.45 Легка музика. **Брюселя** (509,3) 15.00 Симфонічний концерт. 21.00 Концерт. **Відень** (517,2) 22.00 Концерт. **Мінхен** (532,9) 20.05 Серенади. **Будапешт** (550,5) Віолінчеля. **Харків** (937,5) 15.15 Гумористика. 18.30 Музика. 19.40 Літературна звлиця. 20.30 Симфонічна орхестра. 21.00 Комунікати і Оперова музика. **Ленінград** (1000) 21.00 Концерт. **Париж** (1724,1) 20.45 Камеральна музика. 21.30 Концерт.

Львівське радіо.

Пятниця 29. липня 1932.

11.58 Час. 12.10 Пресові вісти. 12.20. 12.45 Грам. плити. 12.40 Метеор. комунікат. 15.10 Слухowище для дітей. 16.00 Грам. плити і Сільва рерум. 16.30 Радіо дітям. 16.40 Трансм. з Вильна. 17.00, 18.20 Легка музика. 18.00 Любов і подружжя у минулих віках. 19.15 Всячина. 19.30 Програма на слідуючий день. 19.35 Пресовий комунікат. 19.45 Бережім памятки минулого, відчит. 20.00—23.30 Трансмісія з Варшави.

Оповістки

За оголошення редакція не відповідає

На „Рідну Школу" зложили в зол. ВП.: Лесь Ковбуз, гімн. проф. — Рогатин 20 з нагоди вінчання з п. Марушкою Туринською, яке відбулося 2. ц. м.; з нагоди вінчання Вп. п. Стефи Кордубівної і д-ра Тараса Білинського в Збаражі Вп.: Борщ Микола 2, о. Боліновський 5, о. Гусак 2.50, Григ. Білинський 2, д-р Таращук 5, інж. Олексюк 5, дир. Трембач 5, д-р Кульчицький 5, М-р Зварун 2, М. і С. Сеники 2, Ф. і А. Когути 2. С. Фарановська 3, Є. Стрільбицька 2, д-р Ст. Бохенський 5, чит. Базарниці 2 — разом 54.70; Григ. Грозик — Дора 6 замісць висланя желань новоженцям пп. Рудовичам Олександрові і Орисі з Іваників в Дашаві. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

Вакаційна Оселя Батьківського Кружка при філії Укр. Держ. Гімназії у Львові може приняти на місяць серпень ще 15 учеників за оплатою 56 зол. Зголошення приймає Управа Оселі в Ямнім, п. Ямна, на руки заст. голови Кружка п. Филиповича. 120 1-1

Свято на Підлисю. Дня 7. серпня ц. р. а на випадок непогоди 14. серпня ц. р. відбудеться на Білій Горі в Підлисю традиційне свято Маркіяна Шашкевича при участи Преосв. епископа Івана Бучка.

Дрібні оголошеня

За оголошення редакція не відповідає

НАЙКРАЩЕ провести літо в Гребенові у пансіоні „Стахова Воля". Ціни: зол. 6—7½; постійна орхестра. 121 1-1

Оголошення

За оголошення редакція не відповідає

ДО ПРОДАЖІ ПОЛЕ, ЛУГИ, ЛІС при гостинці, 4 кільометри від міста. Ціна приступна.

Зголошення в Заряді дібр Воля Висоцька, пов. Жовква. 77 2-3

Найдешевші книжки!

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт перес. 2·10 зол.

Можна дістати в Адм. „Діла"

Львів, Ринок 10. II. п.

або в книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.